

מבקשים שכרם מלפני המקום, והרשעים עושי רע כל היום, גם הם מבקשים שכרם מלפני המקום, והמקום אומר להם, לצדיקים, בני אפנה לכם, הרשעים הללו עשו עמי מלאכה מועטת ואני נותן להם שכר מועט, אבל אתם חשבון רב אני עתיד לחשוב עמכם, לכך נאמר ופניתי אליכם, והיינו שאפנה מתשולם שכר של הרשעים ואז אפנה אליכם. ג.)

ממוצא דברים אלו אנו רואים, כי אל יתמרמר האדם על מצבו, ואם רק עושה רצון ד' ומקיים מצותיו יבוא על שכרו משלם, וטוב יותר להיות שעה אחת עני ושנים מרוכות עשיר, מלהפך, להתעשר לשעה מועטת ולהיות עני לנצח נצחים.

ואם בהקתי תמאפו וגו'. (כ"ו טו)

ישנם אנשים שיראים מן התוכחה, ויוצאים מבית הכנסת בשעת קריאתה, וישנן קהלות ש"הקורא" מבליע את התכות וקורא בקול נמוך, וריב המתפללים אינם שומעים את הקריאה.

והדבר דומה בעיני, לאחד שהזהירוהו לבל ילך בדרך ההיא, אשר קוצים וברקנים זרועים בה וחיות טורפות אורכות שם, אבל הלה לא שמע ולא הקשיב לקול מזהיריו, והחליט ללכת דוקא באותה הדרך, אבל שם מסוה על עיניו לבל יראה את המכשולים ואת החיות הרעות, ולא שם על לב, כי אדרבה הסכנה עכשיו עוד יותר גדולה.

מ ע ש י ל מ ל ד

ג) כשבנין הישיבה בראדין נעשה צר מהכיל את תלמידיו המרובים, החלט בשנת תרע"ג להקים בנין חדש לישיבה. הח"ח שיגר עשרות מכתבים למכיריו שיושיטו ידם להקמת הישיבה. חמד לו יהודי אמיד אחד מעירה סמוכה לראדין, לנדב כל הסכום הדרוש להקמת הבנין. הח"ח כדרכו תמיד סירב לקבל כסף מאדם אחד בלבד. הצבור כלו, היה אומר, חייבים להשתתף בהקמת הישיבה, ולכן נתנה רשות לנדבן הוה, להקים רק קיר אחד מהבנין מכספו. ועל הקיר הזה הי' חרות שם הנדבן שתרום למטרה זו שלשת אלפים רובל.

מענין לציין דרך אגב, שכשמת בשנות המלחמה הנדיב הזה הוחרם כל כספו שהיה מונח בבנקים, ע"י השלטונות, אלמנתו נשארה בחוסר כל, כשנודע הדבר, לח"ח שלח להביאה לראדין, אכסנה בדירה בהצר הישיבה, ונתן לה כל מחסורה. מדי חודש בחדשו היה מביא לה בעצמו הוצאות קיומה. כך נתקיים בנדיב הזה: "זרעו לכם לצדקה" כי מעט הכסף שהשקיע בחייו בישיבה, היא שעמדה לאלמנתו לקרן קיימת להחיות את נפשה.

ובשמחת חנוכת הבית של הבנין החדש אמר הח"ח לפני הקהל בבנין הישיבה "שכל יהודי בכל דור ודור צריך שיהיה לו חלק בבנין המקדש, וכן תעשו כתיב, ודורשים חז"ל לדורות הבאים, כל דור ודור חייב לבנות את בית המקדש. בימינו — הישיבה זה המקדש, מפני שבאותו מקום בו מתרכזים

שלמה המלך מייעץ לבנו לבל ימאס במוסר ד' זאל יקוץ בתוכחתו, והמה חכמים בעיניהם וחושבים, כי אם לא ישמעו לקול התוכחה לא יאונה להם כל רע. ולו חכמו ישכילו ויבינו, כי בשימם מסוה על פניהם לבל יראו את המכשולים, המה גורמים רעה לנפשם עוד יותר, ושומע לי ישכן בטח. ד.

אוצר החכמה

והתודו את עונם ואת עון אבותם במעלם אשר מעלו בי ואף אשר הלכו עמי בקרי, אף אני אלך עמם בקרי וגו'. (כ"ו מ. מא.) ולכאורה קשה מאד. הלא הכתוב אומר והתודו את עונם, וא"כ מכיון שהתודו, הלא על הקב"ה למחול, וא"כ למה ילך עמם בקרי? אלא כאן מלמדנו הכתוב, כי ויודוי בלא תשובה וחרטה וקבלה על להבא אינו כלום. מכיון שהמה רק מתודים על המעל שמעלו בד', אבל אינם מקבלים ע"ע על להבא שלא ילכו עמו עוד בקרי, לפיכך לא הועילה תשובתם ה).

מ ע ש י ל מ ל ד

ד' אמות של הלכה שם שכינה שורה. לכן בנה שלמה המקדש מעצי ברושים ועצי ארזים, חומר שהולך ונרקב במשך השנים, כדי שכל דור ודור יהיו עסוקים בבדק הבית.

ד) בנו ספר לח"ח פעם, מה שמספרים על גאון אחד, שאמר, כי אם יפסקו לו בעולם העליון לרדת לגיהנום, אז יאמר לשם יחוד ובשמחה עצומה יקפוץ לגיהנום לקיים פס"ד של הקב"ה. והח"ח נאנה ואמר, אמנם כן טובים ויפים הדברים, אבל א"כ למה בעוה"ז אינם כ"כ חרדים לדבר ד', והקב"ה אינו מצוה לקפוץ לגיהנום, אלא מה ד' שואל ממך, לטוב לנו כל הימים..

ה) ופעם בימי התשובה כשאמרו סליחות בישיבה, השתיק פתאום את הצבור, ואמר "מה מועילה אמירת הסליחות לספר להקב"ה שחטאנו לו, הלא לפניו גלוי וידוע זאת, העיקר הוא לקבל על עצמנו שלא נשוב לכסלה", ועורר את העם לתשובה.

ובענין בקשת הסליחה על העונות, הי' מפרש פרוש התפלה שאנו אומרים בעשי"ת, אבינו מלכנו סלח ומחל לכל עונותינו. ואח"כ אבינו מלכנו מחוק ברחמיך הרבים כל שטרי חובותינו.

והנה מכיון שכבר בקשנו הבקשה הראשונה מחילה וסליחה על כל העונות, אין מקום לבקשה השני' למחוק כל החובות, הלא עלינו לקוות כי נתקבלה התפלה הראשונה של "סלח ומחל לכל עונותינו".

אמנם ישנם שני מיני עברות. א) עברות שהאדם עבר עליהם בפועל, כמו חלול שבת, גנבה וגזלה ועוד. ב) עברות שאדם נתפס עליהם על שלא מיחה באחרים העושים, ומתוך שלא מיחה נקראת על שמו (שבת נ"ד) והוא כמו ערב החתום על השט"ח. ואי ליכא לאשתלומי מהאי משתלם מהאי.

והנה מתחלה אנו מבקשים על מהילה העברות, שאנו בעצמנו עשינו